

**Наприкінці минулого року науковці Західного наукового центру НАН України і МОН України (ЗНЦ), який уже вісім років поспіль очолює академік НАН України З. Назарчук, підбили підсумки зробленого впродовж 2014 р. Про те, як вдавалося вирішувати науково-технічні та соціально-економічні проблеми регіону (а це – вісім західних областей України), розповідає завідувач відділу прогнозування науково-освітнього та інноваційного розвитку регіону ЗНЦ, кандидат фізико-математичних наук Р. Романюк:**

«Західний науковий центр працював відповідно до плану роботи, який ми прийняли на початку року. Організаційно це відбувалося на трьох засіданнях Ради ЗНЦ та на п'ятьох засіданнях виконкому Ради ЗНЦ. Якщо запитате мене, чи відчули виробничники регіону турботу вчених, відповім, що, напевно, все-таки відчули.

Спробую зупинитись на розширеному, так би мовити, переліку окремих заходів. У Калуському гірничопромисловому районі виникла надзвичайна ситуація, то ж слід було негайно розглянути проблему запобігання її наслідкам. Це питання було розглянуто на спільному засіданні Західного та Південного наукових центрів, бо ж у випадку транскордонної техногенної ситуації Україна порушила б положення низки природоохоронних конвенцій.

У результаті гострої дискусії вдалося ухвалити перелік першочергових заходів, серед яких – проведення еколого-геологічного моніторингу із створенням мережі гідрогеологічних свердловин; зміцнення північного борту Домбровського кар'єру підсипкою та ліквідація карстів і промоїн для запобігання прориву річкових вод під час весняної повені; моніторинг складу стічних вод дренажної траншеї для опрацювання технології відведення низькомінералізованого поверхневого стоку з метою зниження надходження вод у Домбровський кар'єр у періоди паводків; гідроізоляція відходів на внутрішньому відвалі Домбровського кар'єру; рекультивація солевідвалів і хвостосховищ № 1 і № 2. В установах Західного та Південного наукових центрів організовано вивчення методик щодо переробки розсолів Домбровського кар'єру з одержанням товарних хлориду натрію, калімагnezії тощо.

Ми скерували до Івано-Франківської обласної ради та обласної державної адміністрації клопотання про передбачення коштів на розроблення проекту екологічної реабілітації на території впливу Калуського калійного виробництва. Про небезпеку надзвичайної ситуації поінформовано Міністерство екології та природних ресурсів України, Державну службу геології та надр України, вказано також заходи для її запобігання.

<...> У звітному році Рада ЗНЦ розглядала питання модернізації міського транспорту. Таке виробництво, як відомо, налагодив у Львові «Концерн-Електрон». З його розробками сучасного екологічного пасажирського

транспорту, автомобілів швидкої допомоги, спеціальних та комунальних служб, електробусів і тролейбусів науковці центру мали змогу ознайомитися наочно на території заводу.

Ті два низькопідлогові трамваї, що нині курсують Львовом, розроблені на українсько-німецькому підприємстві «Електротранс». Але вже розпочато виготовлення тролейбусів власної розробки, які також їздять містом. На часі – розробка нового перспективного виду міського транспорту – електробусів. «Концерн-Електрон» розпочав виробництво повнопривідних автомобілів медичної допомоги підвищеної прохідності. Науковці мали змогу не тільки ознайомитися, а й долучитися до вирішення конкретних технічно-технологічних завдань.

...З клопотанням щодо необхідності розроблення таких програм (модернізації сучасного міського транспорту – ред.) Західний науковий центр звернувся до обласних рад регіону, до Львівської міської ради. Також рекомендовано ПАТ «Концерн-Електрон» за участю наукових установ ЗНЦ розробити проект регіональної програми з виробництва транспортних засобів для міського комунального, пасажирського та медичного транспорту з використанням електро-акумуляторних батарей, суперконденсаторів та мотор-коліс.

<...> Центр підтримав клопотання Інституту термоелектрики НАН і МОН України про збільшення плану набору на кафедру термоелектрики і медичної фізики Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича у 2015 р. до 25 одиниць. У рамках перспектив впровадження систем електроопалення у Хмельницькій області виконком Ради вказав шляхи реалізації запропонованого актуального способу електроопалення. А Хмельницькому національному університету доручено продовжити дослідження складових систем електроопалення, удосконалення пристроїв електричного підігріву води з метою поліпшення ефективності використання електроенергії.

<...> У нашому регіоні діє ряд суб'єктів інноваційної інфраструктури різного підпорядкування, кластерних об'єднань та неурядових громадських організацій. Однак їх діяльність носить ініціативний характер і не регламентується системним законодавчим актом України, яким у багатьох країнах є закон про інноваційну інфраструктуру.

На засіданні виконкому Ради було визнано, що ЗНЦ є таким інтегруючим ядром регіональної інноваційної системи. Тож ми звернулися до обласних державних адміністрацій регіону з клопотанням про надання Західному науковому центру офіційного статусу головної науково-експертної організації регіону щодо проведення експертизи обласних програм розвитку економіки, науки і технологій.

...З цього приводу було декілька зустрічей із заступником голови Львівської ОДА з гуманітарних питань Ю. Підлісним та керівниками управлінь. ЗНЦ вже розпочав підготовку каталогу важливих наукових розробок установ НАН України та вищих навчальних закладів регіону. Разом з Львівським центром науки, інновацій та інформатизації ми працюємо з об'єднаннями промисловців і підприємців щодо формування їх потреб у вирішенні науково-технологічних проблем із залученням учених регіону. На базі Львівського ЦНП заплановано відкрити постійно діючі курси підвищення кваліфікації «Правовий захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності» *(Залізник Б. Стан науки визначає ступінь розвитку і суспільства, і країни // Світ (<http://goo.gl/higCPR>). – 2015. – № 3–4 (січень).*